

Marek Miller
ul. Gwiazdzista 31 m. 181
01-651 Warszawa
tel. 22 833-29-77, 505 181 476
e-mail: miller@marymont.pl

Warszawa, 10.03.2012 r.

Projekt:

Centrum Sztuki Faktu

im. Ryszarda Kapuścińskiego na Polu Mokotowskim

Powołane do życia Centrum Sztuki Faktu im. Ryszarda Kapuścińskiego ma pełnić dwie zasadnicze funkcje. Po pierwsze propagować fenomen pisarza, popularyzować jego twórczość, a po drugie powołać na tej bazie do życia centrum poszukiwań i edukacji sztuki faktu. Obie te funkcje, mogłyby być realizowane w przyszłości na Polu Mokotowskim na ulicy Leszowej. Tu bowiem znajduje się „domek fiński” w którym pisarz razem z siostrą i rodzicami mieszkał w latach 1949-1955. Obiekt ten po generalnym remoncie mógłby służyć jako miejsce stałej wystawy poświęconej życiu i twórczości pisarza, stając się atrakcyjnym punktem „Ścieżki Ryszarda Kapuścińskiego” na Polu Mokotowskim. Obok stałej wystawy, „domek fiński” mógłby mieścić małą księgarnię preferującą literaturę faktu i umożliwiającą zakup książek pisarza, bibliotekę i czytelnię. „Domek fiński” mógłby stać się także punktem informacji o ścieżce Kapuścińskiego z możliwością wynajęcia przewodnika po niej, „zamówienia” lekcji tematycznej, wykładu, seminarium dla zainteresowanych szkół i innych instytucji.

Gdyby odzyskać drugi „domek fiński” stojący tuż obok domu pisarza byłoby to miejsce na działalność Centrum Sztuki Faktu. Działalność ta mogłaby obejmować:

1. Prowadzenie stałych (raz w roku) warsztatów dziennikarskich propagujących metodę Ryszarda Kapuścińskiego w reportażu (w przyszłości międzynarodowych), opartych na bazie sześciu uniwersytetów europejskich, które nadały pisarzowi tytuł „doktora honoris causa”.
2. Redagowanie internetowego pisma warsztatowego dla młodzieży. Pismo to przeznaczone głównie dla szkół średnich pomagałoby w wyborze przyszłych studiów. Przeznaczone dla pasjonatów twórczości Kapuścińskiego, dla wszystkich zainteresowanych dziennikarstwem, literaturą faktu, fotoreportażem, filmem dokumentalnym uczyłoby elementarnych zasad warsztatowych zamieszczając debiuty, ich ocenę (recenzję) uzupełnioną poradami udzielanymi przez niekwestionowane autorytety. Byłoby to pismo poradnicze dla pasjonatów, co ze względu na brak od lat tygodnika, miesięcznika literackiego w Polsce miałoby ogromne znaczenie wypełniając istotną w naszej kulturze lukę.
3. Organizowanie przeglądu piosenki reportażowej, czuwanie nad jego merytorycznym poziomem i programem. Piosenka reportażowa - piosenka odwołująca się do wydarzeń historycznych bądź rejestrująca klimaty obyczajowe.

4. Organizowanie turnieju poezji faktu im. Ryszarda Kapuścińskiego. Poezja faktu – wiersz nawiązujący do konkretnego faktu wydarzenia, do bezpośredniego doświadczenia poety.
5. Prowadzenie ośrodka eksperymentów i poszukiwań w dziedzinie reportażu czyli kontynuowanie pracy Laboratorium Reportażu Instytutu Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego skupiającego swoje zainteresowania na reportażu multimedialnym i zbiorowej pracy nad tekstem. Działalność Laboratorium obejmuje prowadzenie kursu teoretycznego i praktyczną realizację reportażu.
6. Prowadzenie wykładów i ćwiczeń na specjalizacji dokumentalistyka będących częścią programu Instytutu dziennikarstwa Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego.

Tu w parku w najbliższym otoczeniu „domków fińskich” mogłyby się odbywać latem przedstawienia plenerowe teatru faktu, wystawy sztuki faktu, „rysunku realistycznego”, komiksu dokumentalnego, fotografii (reportażowej i dokumentalnej). Tu również w drugim „domku fińskim” mogłyby mieć miejsce kameralne pokazy i analiza wybitnych filmów dokumentalnych. Tu mogłyby się odbywać sympozja, dyskusje i spotkania próbujące odpowiedzieć na pytanie w jakim miejscu znajduje się dziś sztuka faktu na świecie, a w jakim w Polsce. Tu mogłoby obradować jury dorocznego konkursu na reportaż dla licealistów (nagroda to bilet lotniczy dookoła świata). Warto w tym miejscu nadmienić, że jesteśmy w posiadaniu dokumentu w którym Kapuściński zgadza się zostać honorowym przewodniczącym jury takiego konkursu, zaświadczać to własnym podpisem. Tu wreszcie mogłoby funkcjonować międzynarodowe centrum koordynacyjno-informacyjne instytucji związanych z życiem i twórczością pisarza. Już dziś (w 2012 roku) jest tych instytucji co najmniej kilkanaście i jedna nie bardzo wie co robi druga. Dzięki twórczości Kapuścińskiego światowe reflektory reportażu zostały skierowane na Polskę. Świat uważa, że w tej dziedzinie dzieją się w naszym kraju rzeczy ważne. Nie powinniśmy tego dorobku pisarza zaprzepaścić.

Mimo wszystko, stosunkowo łatwo jest dziś postawić budynki, ale jak tchnąć w nie życie – życie twórcze, intensywne, znaczące. Idea Centrum Sztuki Faktu im. Ryszarda Kapuścińskiego jest nowatorska, twórcza i oryginalna. Jest wizją która ma wyjątkową szansę. Przy wsparciu: Biblioteki Narodowej, Uniwersytetu Warszawskiego, Ministerstwa Kultury i władz Dzielnicy Ochota projekt ma szansę stać się rzeczywistością – nowym istotnym miejscem w pejzażu polskiej i europejskiej kultury.

Istnieją spore szanse i nadzieja, że ambasada Finlandii w Polsce wesprze ideę Centrum Sztuki Faktu na Polu Mokotowskim. Jak przed laty, przy okazji budowy Pałacu Kultury postawiono „domki fińskie” dla robotników jako dar narodu fińskiego dla narodu polskiego, tak i tym razem można by do tej tradycji nawiązać. Przy odpowiednim lobbingu środowiska dziennikarsko-literackiego w Finlandii, ambasada tego kraju w Polsce mogłaby zasponsorować postawienie budynków w stanie surowym, jako rodzaju reklamy firm fińskich budujących w Polsce. Inicjatywa ma spore szanse powodzenia, żyje bowiem Jarmo Jaaskelainen wybitny dziennikarz i dokumentalista fiński, wieloletni przyjaciel pisarza i wielbiciel jego twórczości. Jarmo Jaaskelainen zgodził się już podjąć pierwsze kroki w tej sprawie w wypadku zapadnięcia decyzji o powstaniu Centrum.

Kandydaturę Marka Millera na dyrektora programowego Centrum popierają: Dziekan Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego prof. dr hab. Janusz Adamowski, Dyrektor Instytutu Dziennikarstwa prof. dr hab. Marek Jabłonowski oraz żona pisarza p. Alicja Kapuścińska.